

Handläggare: Patrik Ståhl
Telefon: 08-508 20 068

TRYGGT OCH SNYGGT 2- ETT TRYGGARE STOCKHOLM

- Svar på skrivelse från moderaterna i Vantörs stadsdelsnämnd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Vantörs stadsdelsnämnd godkänner som svar på moderaternas skrivelse förvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 september 2006.

Monika Viklander
stadsdelsdirektör

Katarina Lincoln
vik. avdelningschef

SAMMANFATTNING

Stadsdelsnämnden har överlämnat en skrivelse från moderaterna i Vantörs stadsdelsnämnd till förvaltningen för beredning. Skrivelsen ger moderaternas bild av dagens situation vad gäller klotter och skadegörelse liksom den allvarigare brottsligheten. Man föreslår ett antal åtgärder för minskad brottslighet och ökad trygghet. Förvaltningen redogör i detta ärende för polisens uppfattning om brottslighet och trygghet i Vantör samt för förvaltningens arbete med dessa frågor. Stadsdelsförvaltningen föreslår att nämnden godkänner svaret och beredningen av skrivelsen.

ÄRENDETS BEREDNING

Ärendet har beretts inom strategi- och planeringsavdelningen.

BAKGRUND

Stadsdelsnämnden i Vantör beslutade 2006-03-23 att överlämna en skrivelse från moderaterna i Vantörs stadsdelsnämnd till stadsdelsförvaltningen för beredning, se bilaga. Förvaltningen har berett skrivelsen och återkommer härmed med svar.

SKRIVELSEN I KORTHET

I skrivelsen ger moderaternas sin bild av dagens situation vad gäller klotter och skadegörelse liksom den allvarligare brottsligheten. Man föreslår ett antal åtgärder för minskad brottslighet och ökad trygghet. Moderaterna i Vantörs stadsdelsnämnd hemställer om att

1. Vantör fortsätter och intensifierar arbetet med att lysa upp stadsdelen
2. En inventering över dåligt belysta platser i stadsdelen genomförs
3. Stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att redovisa områden i stadsdelen som är särskilt utsatta för överfall och våldsbrott

STADSELSFÖRVALTNINGENS SYNPUNKTER

Nedan beskriver förvaltningen arbetet inom de tre områden som anges i skrivelsen.

Vantör fortsätter och intensifierar arbetet med att lysa upp stadsdelen. En inventering över dåligt belysta platser i stadsdelen genomförs

Allmänheten har under de senaste två åren inbjudits att i sällskap med stadsdelsförvaltningen, fastighetsägare samt trafikkontorets belysningsexpert titta på belysnings- och andra trygghetsfaktorer nära bebyggelse och i parkmiljöer. Denna gemensamma översyn har kallats för Ljuspromenader. Ljuspromenaderna har genomförts utan några egentliga kostnader utöver den tid som förvaltningens tjänstemän använt för ändamålet. Hittills har delar av Bandhagen, Högdalen, Hagsåtra och Rågsved besökts. Det är allmänhetens önskemål som har styrt vilka platser och stråk som har studerats. Under hösten 2006 kommer Örby att bli föremål för en ljuspromenad. Även Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) har varit inbjudet att delta i dessa träffar. SISAB har valt att inte närvara med motiveringen att bolaget, trots beslut i kommunfullmäktige, inte deltar i Stadsdelsförnyelsen.

Dock utgör skolfastigheterna ett mycket påtagligt inslag i stadsbilden och fungerar ofta som passager mellan olika bostadsområden. Belysningen är ofta bristfällig liksom gallringen av buskar. Vid ljuspromenaderna har flera anmärkningar på skolgårdsmiljöerna framförts från allmänhetens sida vilket, såvitt förvaltningen känner till, inte resulterat i några åtgärder från SISAB:s sida. Trafikkontoret liksom stadsdelsförvaltningen och de kommunala fastighetsägarna har däremot inom ramen för sina respektive ansvarsområden vidtagit ett antal åtgärder i form av t.ex. gallring, röjning samt utbyte av trasiga lampor. Stadsdelsförvaltningens arbete med gallring måste dock intensifieras. Någon kartläggning av de dåligt belysta platserna har inte genomförts. Förvaltningen ser inte heller något behov av att utföra en sådan, eftersom avsikten är att relativt omgående åtgärda bristerna.

Ett antal åtgärder har alltså vidtagits till följd av ljuspromenaderna. Några åtgärder finns formulerade i stadsdelens långsiktiga investeringsprogram för parker, Parkplan för Vantör. Den påbörjade upprustningen av parken Rågöden som enligt kommunfullmäktiges planering skall genomföras under de närmast följande åren har bl.a. som utgångspunkt synpunkter från allmänheten som handlar om belysning och trygghet. Där kommer t.ex. alla nyplanterade träd att vara av s.k. uppstammad typ. Det innebär att grenarna kommer att växa ut ovan sikthöjd så att sikten blir fri. Nya ljusanläggningar i parken skall självklart samverka med denna vegetation på ett ändamålsenligt sätt. Placeringen av en ny konstisbana är även gjord med avsikten att uppnå största möjliga trygghet eftersom isbanan leder till att parken kommer att nyttjas på sena kvällar och nätter under vinterhalvåret.

Ljuspromenaderna påminner mycket om s.k. Trygghetsvandringar. En naturlig utveckling av ljuspromenaderna skulle kunna vara att följa det utarbetade koncept som Trygghetsvandringar utgör. Förvaltningen vill samtidigt nämna att försök med trygghetsvandringar för ungdomar har prövats inom ramen för individ- och familjeomsorgens brottsförebyggande arbete. Denna verksamhet har ännu inte utvärderats.

Bruksbelysningen på gator och i parker i Vantör har i hög utsträckning moderniserats de senaste åren. Den glesa bebyggelsen gör dock att många delar av stadsdelen även fortsättningsvis kommer att upplevas som mörka. Intrycket förstärks när genvägar genom parker och skogspartier börjar uppfattas som ”vanliga”gångstråk.

De många gångtunnlarna som finns i Vantör utgör en utmaning för stadens del. De är tillkomna för att minska risken för trafikolyckor men har samtidigt gjort många gående beroende av att använda dem. Klotter och förstörd belysning gör tunnlnarna otrygga liksom när de används som mötesplats för missbrukande personer. Särskilt kvinnor och barn ger uttryck för detta. Stadsdelsförvaltningen har därför tagit hjälp av ett antal professionella konstnärer som skissat på möjliga lösningar där ny typ av belysning kan göra tunnlnarna mer besöksvänliga. Arbetet med tunnlnarna ingår i stadsdelsförnyelseprojektet Allt ljus på Vantör.

Det är önskvärt att trafikkontoret accepterar de lösningar som framkommit genom detta projekt eftersom kontoret har driftansvar för stadens ljusanläggningar. Trafikkontoret tvekar dock att tillstyrka de förslag som framarbetats eftersom man befävar vandalisering av ljusinstallationerna. Arbetet med tunnlarnas belysning ställer därmed frågan om stadsdelens framtida karaktär på sin spets. Vandaliseringen har genererat en otrivsam miljö som kan förbättras. Om staden avstår från dessa insatser förvandlas dock arbetet med ökad trivsel och trygghet till en icke-fråga. Det medför enligt förvaltningens mening även en acceptans för att Vantör fortsättningsvis kommer att uppfattas som en, i vissa avseenden, otrivsam stadsdel. Förvaltningen finner inte detta rimligt.

Förvaltningen ges i uppdrag att redovisa områden i stadsdelen som är särskilt utsatta för överfall och våldsbrott

Inom ramen för det lokala brottsförebyggande rådets arbete gjordes 2003 en kartläggning av den då förekommande brottsligheten och otryggheten i Vantör. Den omfattade även en redogörelse för individ- och familjeomsorgens arbete med sociala frågor. Förvaltningen avser att verka för en uppdatering av denna kartläggning inom det brottsförebyggande rådets arbete.

Beträffande vålds- och överfallsbrott, befanns ärenden med familjerelaterad kvinnomisshandel ha ökat enligt polisen. Dessa brott som normalt inte begås på offentlig plats faller alltså i någon mån utanför detta ärende. Det är dock nödvändigt att uppmärksamma denna typ av brott eftersom kopplingen till alkohol- och narkotikamissbruk är tydlig samt därför att det familjerelaterade våldet får inverkan på barns trygghet. Förvaltningen vill i sammanhanget erinra om Folkhälsorapporten 2006 som bland annat beskrev en anmärkningsvärt hög alkoholkonsumtion bland män i Vantör. Enligt polisen är den brottslighet som är kopplad till just alkohol främst koncentrerad till Högdalen. Förvaltningen kan dock inte dra någon slutsats om detta även gäller kvinnomisshandel.

Våld och överfallsbrott tycks annars främst drabba ungdomar. Oftast rör det sig om personrån där förövaren är ute efter mobiltelefon och kontanter. Rågsved, Högdalen och Hagsätra utmärker sig i detta sammanhang. Rånaren tar ofta den första kontakten i de allmänna kommunikationerna och överfaller sedan vid T-banan, eller på parkvägar, utanför portar eller i trapphus. En annan kategori av rån är väskryckning. Detta drabbar främst äldre kvinnor.

Beträffande trygghetsfrågan nämner polisen det öppna missbruket av alkohol i Högdalens centrum liksom narkotikaförsäljningen vid Rågsveds tunnelbana, i parken Rågdalen, i Högdalens centrum samt vid missbrukarnas spridda tillhåll i Hagsätra, Bandängen samt olika lägenheter.

Ungdomar som är berusade har inte tillträde till fritidsgårdarna. De blir istället stående i gäng på gator och torg eller utanför förskolor där vandalisering ofta blir följden.

Enligt polisen är andra källor till otrygghet ungdomarnas klotter på parkbänkar, att ungdomar har bristande stöd från sina föräldrar, hot samt respektlöst språkbruk mellan barn och mellan barn och vuxna, trakasserier samt misshandel.

En annan viktig orsak till otrygghet är även den främlingsfientliga hållning som återfinns bland ungdomar i allt lägre åldrar. Enligt polisen finns ett samband mellan denna främlingsfientliga hållning och familjesituationer där barnens arbetslösa föräldrar är i behov av försörjningsstöd för sin överlevnad.

Eftersom den allmänna uppfattningen om brottsligheten, eller känslan av trygghet/otrygghet, inte alltid sammanfaller med en faktisk brottslighet kan det också vara av intresse att ytterligare belysa allmänhetens uppfattning i dessa frågor.

Under 2006 genomfördes ett mindre antal djupintervjuer med boende i Rågsved i syfte att belysa hur dessa personer upplever sin närmiljö. Studien genomfördes av sociologistudenten Vera Häuser inom ramen för hennes praktik på stadsbyggnadskontoret. Syftet med att nämna denna studie i detta sammanhang är inte att sätta Rågsved i fokus utan att påvisa hur vissa typer av miljöer sannolikt uppfattas i de flesta stadsdelar. Nedan ges därför andra exempel som visar att de intervjuade rågsvedsborna troligen är representativa för Vantörs befolkning i stort.

Häuser sammanfattade sina intervjuer och kunde konstatera att otrygghet förknippades med centrumanläggningen i Rågsved, på och invid tunnelbanan, på Rågsvedsskolans skolgård, i industriområden samt generellt sett i parkområden.

Genom stadsdelsförvaltningens egna möten med medborgare, i arbetet med bland annat Parkplan för Vantör, Högdalstoppsområdets framtid samt angående Högdalens centrum och parken Dalbotten har liknande uppgifter framkommit. Den typ av platser som Rågsvedsborna nämnt är ofta folktomma på kvällar och helger samt har bristfällig belysning. De utgör stundtals mötesplats för både missbrukare och ungdomar vilket många uppfattar som hotfullt.

Polisen har, som tidigare nämnts, konstaterat att det öppna missbruket skapar otrygghet i Vantör. Detta missbruk är främst knutet till centrumanläggningarna och parkerna men varierar beroende på var missbrukarna väljer att hålla till. Även till stadsdelsförvaltningen har föräldrar uppgivit att man inte låter sina barn röra sig genom t.ex. parken Dalbotten ensamma därför att det utgör ett tillhåll för missbrukare. Att detta är en starkt begränsande faktor för de boende blir klart om man begrundar att parken näst Bandängen utgör den viktigaste oasen i ett område där befolkningen saknar egna trädgårdar. När Demoskop 2004 genomförde en stor medborgarundersökning framkom att den mest negativa faktorn med att bo i Vantör (11 % uppgav detta) var att det fanns "för många missbrukare", 7 % ansåg att det är otryggt/stökigt på kvällar och nätter, 5 % att kriminaliteten är hög, 4 % att stadsdelen är bråkig/stökig/busliv, samt 2 % skadegörelse/klotter. Sammanfattningsvis angav alltså 29 % av de svarande att någon form av upplevda otrygghetsfaktorer utgjorde det sämsta med att bo i Vantör.

Ett annat, och i någon mån motsägelsefullt resultat, av Demoskops undersökning gav samtidigt vid handen att hela 23 % ansåg att Vantör är ett ”lugnt/ tryggt område”. Nästan var fjärde svarande ansåg alltså att detta var det bästa med att bo i stadsdelen. Det ska tilläggas att uppfattningen om lugn och trygghet varierar stort beroende på vilket bostadsområde som studeras enligt Demoskops undersökning.

Ovanstående exempel från Demoskops undersökning visar att uppfattningen om stadsdelen kan variera stort mellan enskilda individer. Vid sidan av t.ex. egna erfarenheter samt den bebyggda miljöns utformning bidrar av allt att döma även massmedias beskrivning av verkligheten. Förekomsten av upplevd otrygghet kan därför inte endast motarbetas med konkreta åtgärder i parker och bostadsområden. Till raden av åtgärder måste även fogas information som kan bidra till att nyanserad bild av Vantör. Stadens åtgärder för minskad upplevd otrygghet bör därför alltid ske med ett klagörande om åtgärden i fråga syftar till ökad trygghet och/eller till brottsprevention. Denna tydlighet fordras för att staden inte skall förstärka eventuell upplevd otrygghet.

Mot bakgrund av de brister i trygghet och trivsel som stadsdelen uppvisar ser förvaltningen positivt på att polisen under oktober 2006 öppnar ett kontor i Rågsved. Även om fokus för polisens arbete är just Rågsved kommer sannolikt även övriga delar av Vantör att bli besökta av de patrullerande poliserna.

Förekomst av brottslighet liksom graden av trygghet och trivsel präglar i hög grad de boendes livskvalitet, stadsdelsområdets besöksvänlighet samt handelns utvecklingsmöjligheter. Stadsdelsförvaltningen avser att fortsätta arbetet med brottsprevention liksom med ökad trygghet och trivsel i dialog med allmänheten och genom de samarbetsformer som bl.a. det brottsförebyggande rådet erbjuder.

BILAGOR

1. Tryggt och snyggt i Vantör. Skrivelse från moderaterna i Vantörs stadsdelsnämnd